

OBSAH

Úvodem	5
------------------	---

I. STARÁ SVĚTOVÁ A NAŠE LITERATURA

1. Starověká literatura	7
1. žalm krále Davida	7
Na mne-li myslíš (Š ² -ting)	8
<i>Li Po</i> : Poutník se probouzí v krčmě za noci	8
<i>Homér</i> : Ilias	9
<i>Sofokles</i> : Antigona	10
<i>Publius Ovidius Naso</i> : Daidalos a Íkaros	13
2. Evropská literatura od středověku do konce 18. století	15
<i>Dante Alighieri</i> : Peklo	16
<i>Francesco Petrarca</i> : Pochválen budiž	17
<i>Giovanni Boccaccio</i> : Jeden řádný muž usadí vtipným výrokiem hanebné pokrytectví řeholníků	17
<i>François Villon</i> : Balada — epištola	20
<i>Miguel de Cervantes Saavedra</i> : Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha	22
<i>William Shakespeare</i> : Hamlet	24
Jan Werich: Dopis W. Shakespearovi	25
<i>Molière</i> : Lakomec	27
3. Naše literatura do doby protireformace	31
Život svatého Václava	31
Hospodine, pomiluj ny!	31
<i>Kosmas</i> : Kronika česká	32
Dalimilova kronika	33
Desatero kázanie božie	34
Byla ti sem v sádku	35
<i>Jan Hus</i> : Knížky o svatokupectví	36
List pánům Václavovi z Dubé a Janovi z Chlumu	37
<i>Petr Chelčický</i> : O trojiem lidu	37
<i>Viktorin Kornel ze Všehrd</i> : Knihy o napravení padlého (před- mluva)	38
Historie o bratru Janovi Palečkovi	39
<i>Jan Amos Komenský</i> : Labyrint světa a ráj srdce	40
Velká didaktika	41
Jak dovedně užívatí knih, hlavního nástroje vzdělání	42
Lidová slovesnost	43

II. LITERATURA OD KONCE 18. STOLETÍ DO POLOVINY 19. STOLETÍ	47
<i>Johann Wolfgang Goethe</i> : Faust	47
<i>George Gordon Byron</i> : Childe Haroldova pout	50
<i>Alexandr Sergejevič Puškin</i> : Eugen Oněgin	51
<i>Adam Mickiewicz</i> : Óda na mladost	53
<i>Heinrich Heine</i> : Byl jednou	54
Slezští tkalci	55
<i>Sándor Petöfi</i> : K magnátom	56
<i>Victor Hugo</i> : Hořící Paříž	58
<i>Charles Dickens</i> : Zvony novoroční	59
<i>Honoré de Balzac</i> : Otec Goriot	62
<i>Nikolaj Vasiljevič Gogol</i> : Revizor	64

* * *

<i>Jan Kollár</i> : Slávy dcera	69
<i>František Ladislav Čelakovský</i> : Bohatýr Muromec Český sedlák	70 72
<i>Karel Hynek Mácha</i> : Máj	72
<i>Josef Kajetán Tyl</i> : Kutnohorští havíři aneb Krvavý soud O divadle	75 77
<i>František Palacký</i> : Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě	78
<i>Karel Havlíček Borovský</i> : Křest svatého Vladimíra	80
Epigramy	82
K čtenářům	82
<i>Karel Jaromír Erben</i> : Holoubek	83
<i>Božena Němcová</i> : Pan učitel	85
Z korespondence	87
Julius Fučík: Božena Němcová bojující	88
<i>Samo Chalupka</i> : Králohořská	90
<i>Janek Král</i> : Orol vták	91
<i>Andrej Sládkovič</i> : Marína	92
<i>Ján Botto</i> : Smrt Jánošíkova	94

III. LITERATURA OD POLOVINY 19. STOLETÍ DO POČÁTKU 20. STOLETÍ

<i>Gustave Flaubert</i> : Paní Bovaryová	96
<i>Fjodor Michajlovič Dostojevskij</i> : Zločin a trest	99
<i>Lev Nikolajevič Tolstoj</i> : Vojna a mír	101
<i>Anton Pavlovič Čechov</i> : Úředníkův skon	104
<i>Henrik Ibsen</i> : Divoká kachna	107
<i>Charles Baudelaire</i> : Semper eadem	111
* * *	
<i>Vítězslav Hálek</i> : Nekamenujte proroky	114
<i>Jan Neruda</i> : Myslím, že malý Měsíček	115
Podzim je zde	115
Za srdcem!	116
Fejeton	117
F. X. Šalda: Alej snu a meditace ke hrobu Jana Nerudy	118
<i>Karolína Světlá</i> : Hubička	122
<i>Eliška Krásnohorská</i> : Hubička	122
<i>Svatopluk Čech</i> : Utichni teď, struno lkavá	125

<i>Jaroslav Vrchlický</i> : Klasy chudých	127
Cesta ořeším	128
Dnes	129
Před soudem	129
<i>Julius Zeyer</i> : Libuša	130
<i>Josef Václav Sládek</i> : Velké, širé, rodné lány	131
Lesní studánka	131
<i>Jakub Arbes</i> : Newtonův mozek	131
<i>Karel Václav Rais</i> : Po letech doma	134
<i>Alois a Vilém Mršttkové</i> : Maryša	136
<i>Alois Jirásek</i> : Když Don Juan v Praze poprvé byl provozován	139
<i>Josef Svatoopluk Machar</i> : Česká krajinka	141
Sonet o třech metaforách	142
Dělnická otázka	142
Katakomby	142
<i>Antonín Sova</i> : Táborské kraje	144
Ještě jednou se vrátíme	144
Sloky osvobozeného člověka	145
<i>Karel Hlaváček</i> : Do pusté naší krajiny	145
<i>Otokar Březina</i> : Jarní noc	146
<i>Pavol Országh-Hviezdoslav</i> : Hory, lesy, dobře vám je	148
A národ oboril sa na národ	149
<i>Martin Kukučín</i> : Rysavá jalovica	149
<i>Jozef Gregor Tajovský</i> : Statky-zmätky	152

IV. LITERATURA OD POČÁTKU 20. STOLETÍ 156

1. Literatura na počátku 20. století 156

<i>Guillaume Apollinaire</i> : Buď zdrav, světe	160
<i>Romain Rolland</i> : Jan Kryštof	161
<i>Henri Barbusse</i> : Cizinci	162
<i>Thomas Mann</i> : Buddenbrookovi	166
<i>Franz Kafka</i> : Před zákonem	168
<i>George Bernard Shaw</i> : Pygmalion	169
<i>Maxim Gorkij</i> : Foma Gordějev	182

* * *

<i>Petr Bezruč</i> : Červený květ	177
Já III	177
Kyjov	178
<i>Karel Toman</i> : Podzim	179
Únor	180
<i>Viktor Dyk</i> : Plíží se večery, plíží se teskna	180
Země mluví	181
<i>Fráňa Šrámek</i> : Pišou mi psaní	183
Milenec v dubnu	183
Stříbrný vítr	184
<i>Jaroslav Hašek</i> : Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války	184
<i>Ivan Krasko</i> : Otcova rola	188
<i>Janko Jesenský</i> : Demokrati	189
Otrokáři a otroci	191

2. Literatura mezi dvěma světovými válkami	193
<i>Vladimír Majakovskij</i> : Óda na revoluci	196
<i>Michail Šolochov</i> : Tichý Don	197
<i>Boris Pasternak</i> : Nádraží	201
<i>Erich Maria Remarque</i> : Na západní frontě klid	202
<i>Bertold Brecht</i> : Matka Kuráž a její děti	204
<i>Theodore Dreiser</i> : Americká tragédie	206
<i>John Steinbeck</i> : Hrozný hněvu	208
<i>Ernest Hemingway</i> : Komu zvoní hrana	210
<i>Langston Hughes</i> : Unavené blues	212
<i>Miroslav Krleža</i> : Návrat Filipa Latinovicze	213
<i>Lu Sün</i> : Úkol	215
* * *	
<i>Stanislav Kostka Neumann</i> : Improvizace	220
Podaná ruka	221
Vy a my	222
Život	223
<i>Jiří Wolker</i> : V parku před polednem	224
Tvář za sklem	224
<i>Josef Hora</i> : Jan houslista	225
<i>Jaroslav Seifert</i> : Rozhovor	227
Pražské povstání	227
<i>Vítězslav Nezval</i> : Abeceda A	228
Odevzdal jsem svůj lístek ve znamení revoluce	229
Ta úřednická epocha	229
Sbohem a šáteček	230
Matka naděje	231
Až se ti zasteskne	231
Potřeba poezie	232
<i>František Halas</i> : Poezie	233
Praze	233
<i>Ivan Olbracht</i> : Nikola Šuhaj loupežník	237
<i>Marie Majerová</i> : Havířská balada	239
<i>Karel Čapek</i> : Ze života hmyzu	231
Hyde Park	242
Z názorů kočky	243
Tyto doby	244
<i>Vladislav Vančura</i> : Marketa Lazarová	246
František Pavlíček a František Vlácil: Marketa Lazarová	239
<i>Karel Poláček</i> : V každé rodině je kniha	250
<i>Jiří Voskovec a Jan Werich</i> : Osel a stín	254
<i>Emil František Burian</i> : Modernost v divadle	254
<i>Julius Fučík</i> : Muž, který obědvá žárovky	257
<i>Karel Schulz</i> : Kámen a bolest	259
<i>Laco Novomeský</i> : Do města 30 minut	261
<i>Jan Smrek</i> : Vltava	262
<i>Peter Jilemnický</i> : Kus cukru	264
3. Literatura po roce 1945	264
<i>Louis Aragon</i> : Jednou ty verše mé	266
<i>Jean-Paul Sartre</i> : Rozhovor	267
<i>Anna Seghersová</i> : Sedmý kříž	269

<i>Heinrich Böll: Muž, který se směje</i>	271
<i>Alberto Moravia: Miminko</i>	273
<i>Graham Greene: Tichý Američan</i>	276
<i>Arthur Miller: Pohled z mostu</i>	279
<i>Konstanty Ildefons Gałczyński: Lyrický rozhovor</i>	282
<i>Ilja Erenburg: Lidé, roky, život</i>	283
<i>Andrej Vozněsenskiĝ: Génius</i>	285
<i>Alexandr Solženicyn: Ve vyšším zájmu</i>	286
<i>Pablo Neruda: Ať procitne dřevorubec</i>	288

* * *

<i>Vladimír Holan: Vltava v roce 1946</i>	292
<i>Na postupu</i>	293
<i>Ale i ty</i>	293
<i>František Hrubín: Za hvězdné noci</i>	293
<i>Srpnová neděle</i>	295
<i>Vilém Závada: Rodný kraj</i>	300
<i>Růže</i>	300
<i>Oldřich Mikulášek: Les</i>	301
<i>Miroslav Holub: V mikroskopu</i>	302
<i>Kaprál, který probodl Archiméda</i>	302
<i>Jan Skácel: Harfa ve sněhu</i>	303
<i>Chci to slyšet</i>	304
<i>Marie Pujmanová: Národ v továrnách</i>	304
<i>Václav Rezac: Bitva</i>	306
<i>Karel Ptáček: Ročník jedenadvacet</i>	308
<i>Jan Otčenášek: Občan Brych</i>	309
<i>Arnošt Lustig: Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou</i>	311
<i>Bohumil Hrabal: Baron Prášil</i>	314
<i>Josef Škvorecký: Nápady čtenáře detektivek</i>	317
<i>Ivan Vyskočil: Malý houslista</i>	319
<i>Milan Kundera: Žert</i>	322
<i>Ján Kostra: Na návštěve po dlhých rokoch</i>	326
<i>Vojtech Mihálik: Sadli si k stolu, rátajú</i>	329
<i>Štefan Žáry: Trvá</i>	330
<i>Miroslav Válek: Slanko</i>	331
<i>František Hečko: Červené víno</i>	332
<i>Dominik Tatarka: Kohútik v agónii</i>	334
<i>Rudolf Jašík: Námestie svätej Alžbety</i>	337
<i>Ladislav Ťažký: Amenmária</i>	339
<i>Vladimír Mináč: Kriminálny príbeh</i>	341
<i>Peter Karvaš: Veľká parochňa</i>	343

V. UMĚNÍ A ŽIVOT 347

<i>Mirko Novák: Od skutečnosti k umění</i>	347
<i>V. V. Stech: Skutečnost umění</i>	349
<i>Miroslav Červenka: Jak číst poezii</i>	350
<i>Karel Pilka: Hudba utěšitelka</i>	352
<i>Jaroslav Boček: O filmové specifčnosti</i>	355
<i>Karel Honzík: Z tvorby životního slohu</i>	356
<i>Radoslav Selucký: Člověk a jeho volný čas</i>	359
<i>František Hrubín: Země v úplňku</i>	361
<i>Výslovnost cizích jmen a názvů</i>	363
<i>Literatura</i>	366